

=====
Ref. Queja nº 060149
=====

Assumpte: infraestructures docents.

Hble. Sr.,

Vam rebre en esta institució un escrit firmat per la Sra. (...), com a presidenta del Consell Escolar del CEIP Bonavista d'Ontinyent (València), que va quedar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestava la situació precària en les infraestructures del CEIP Bonavista d'Ontinyent i més especialment de l'edifici d'educació infantil, ja que en el curs 97/98, a partir de la implantació de la LOGSE, es generalitzà l'entrada dels xiquets i xiquetes de 3 anys en el sistema educatiu i, per tant, es va ampliar l'etapa d'infantil un curs més; per això, van haver d'adequar la majoria dels edificis escolars, ja que solament estaven preparats per a atendre l'alumnat de 4 i 5 anys.

Que l'escola ha complit ja el 27é aniversari i, concretament, esta adequació, avui, en el moment de presentar esta queixa davant el Síndic de Greuges, no s'ha realitzat.

Que, per tant, podríem dir que l'educació infantil no disposa de les condicions que li corresponen segons la legislació vigent; per això els alumnes d'infantil es troben amb precarietats evidents respecte d'altres centres, com ara que esta etapa educativa ha d'estar separada en dos edificis diferents, la qual cosa consideren que no és la més adequada. A la ciutat d'Ontinyent, ja sols queda el seu centre per a adequar les instal·lacions de l'educació infantil.

Que el consell escolar del col·legi ha recordat esta situació a les autoritats educatives i que estes autoritats educatives no han contestat la seua petició.

Que, com s'ha dit més amunt, el CEIP Bonavista és un centre de 27 anys i, per tant, no disposa d'un pavelló d'educació infantil d'acord amb la legislació vigent. Este pavelló consta de 4 aules per a acollir sols alumnes de 4 i 5 anys. És un centre

de dues línies i per tant ha decidit separar físicament esta etapa educativa, i ha deixat els xiquets de 3 i 4 anys en l'edifici d'infantil i ha traslladat els alumnes de 5 anys a dues aules de l'edifici de primària. Cal dir que l'Ajuntament ha adequat progressivament els serveis per als més petits i també s'han millorat els accessos amb rampes i noves portes.

Que pensen que ja ha arribat el moment que es construísca un nou edifici com cal per a l'educació infantil, on tot el cicle de 3, 4 i 5 anys estiga junt i amb l'espai i els serveis adequats, ja que és l'únic centre de la localitat que encara es troba en esta situació.

Que una altra reivindicació que des de fa anys estan fent és la construcció d'uns serveis al pati gran de primària. El centre Bonavista és una escola que, des de fa molts anys, ha estat arrelada al seu entorn més pròxim i ha obert les seues portes perquè qualsevol associació, organisme o grup de persones del barri i del poble utilitze les seues pistes esportives, la seua cuina i en definitiva els seus espais.

Que disposen d'una xarxa elèctrica antiquada que no respon a totes les noves demandes d'una societat moderna i tecnològica que comporten adequacions a l'escola. És per això que demanen una renovació total de la xarxa elèctrica del centre.

Que el mateix ocorre amb totes les finestres de l'escola que són velles i no tanquen bé, amb la pèrdua energètica a l'hivern que això comporta. És una llàstima tenir una calefacció (de molts anys també, però que encara funciona) que no rendisca el 100% perquè no estan suficientment aïllats de l'exterior.

Que són una escola dins de l'agenda 21 escolar, ECOCOCLES i això és un fet que cal solucionar amb urgència.

Que el gimnàs també necessita una gran reforma: la calefacció no funciona al gimnàs, el sostre no és el més adequat ja que el fred entra a través d'este, hi ha goteres, les finestres no s'obrin ni es tanquen correctament.

Que pel que fa al mobiliari del centre:

Hi ha espais d'ús comú que oferixen una imatge antiga i desgastada, com és el cas del despatx de direcció i secretaria, sala de mestres, sala d'actes.

Les pissarres estan totes per a canviar perquè ja han complit la seua funció al llarg de 27 anys.

Que, finalment, demanaven "quasi com una cosa sentimental" la reposició d'uns arbres que els llevaren quan es va construir l'IES San Juan Bosco, veí del seu centre. L'empresa constructora CIEGSA els va prometre que estos arbres que s'havien llevat per qüestions tècniques, es reposarien una vegada finalitzades les obres. Segons sembla, estes ja estan finalitzades i s'han quedat sense els arbres que tant s'estimen i que, tot i que no puguen ser els mateixos que estaven carregats d'història, demanen que n'hi planten uns altres de nous, amb noves il·lusions i esperances.

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa i en vam donar trasllat, de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la citada Llei, a la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, com també a l'Ajuntament d'Ontinyent, a fi de contrastar les alegacions formulades per la persona interessada, per demanar informació suficient sobre la realitat d'estos fets i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit, i saber les previsions existents per a adequar, si escau, l'esmentat centre docent.

L'Ajuntament d'Ontinyent va emetre un dictamen en el sentit que transcrivim seguidament:

“1. Respecte a la situació de l'edifici d'educació infantil, efectivament, el CEIP Bonavista així com l'Ajuntament d'Ontinyent ha estat demanant a la Generalitat Valenciana (concretament a la Direcció Territorial de Cultura, Educació i Esport) l'adequació d'aquest edifici des de fa anys, i a hores d'ara encara està per adequar a la legislació vigent.

2. Pel que fa a la reivindicació de construir serveis al pati gran del col·legi, no hem rebut res en aquest Ajuntament respecte a aquesta demanda, però efectivament el CEIP Bonavista és un col·legi obert al barri i aquesta demanda milloraria les instal·lacions de cara als usuaris de fora del col·legi.

3. Pel que fa a la xarxa elèctrica, també s'ha sol·licitat a la Direcció Territorial, en diferents ocasions, la renovació d'aquesta xarxa, ja que no reuneix les condicions necessàries i caldria fer una ampliació de les xarxes, instal·lant una línia de baixa tensió.

4. Les finestres de l'escola són de fa 27 anys, i l'Ajuntament ha estat fent-ne el manteniment, canviant-ne guies i marcs. Una renovació integral de tot el centre supera el pressupost que tenim assignat al manteniment dels centres.

5. El mateix passa amb la calefacció; tenim una calefacció que amb els anys ha perdut rendiment i en dies molt freds es queda molt curta. Caldria canviar la caldera de l'edifici gran, així com ampliar-la a l'edifici d'infantil, el qual té calefacció elèctrica. També se li ha sol·licitat a la Direcció Territorial.

6. Al gimnàs s'han estat reparant les goteres els darrers anys, però l'estructura fa que siga molt difícil una solució definitiva, que passaria per remodelar tot el gimnàs.

7. Pel que fa al mobiliari, la dotació depén exclusivament de la Conselleria d'Educació, i va reposant-se segons la planificació que tinguen a la Conselleria.

8. Finalment, i respecte a la reposició d'uns arbres al llindar de l'IES San Juan Bosco, l'Ajuntament ja els ha reposat.

Resumint podem dir que el CEIP Bonavista està actualment per a fer una remodelació pràcticament de tot el centre, doncs té 27 anys i necessita ja una adequació completa a la normativa vigent, a més de cobrir necessitats més bàsiques com són la calefacció i la xarxa elèctrica.

L'Ajuntament ha estat invertint al CEIP Bonavista els darrers anys, fent dotació de jocs infantils per al pati, renovant el vestuaris del xics i tots els sanitaris del centre, i juntament amb l'AMPA ha renovat les pistes esportives.

L'Ajuntament d'Ontinyent disposa tots els anys d'una partida pressupostària per a fer inversions en col·legis. A hores d'ara no tenim el pressupost aprovat, però en l'avantprojecte de pressupost hi ha consignats 40.000 euros per a inversions en centres, i 20.000 euros per a renovació en sistemes de calefacció, amb els quals realitzem millores als següents centres:

- 6 centres d'infantil i primària
- 1 centre d'educació especial
- 1 escola d'adults

Cada any realitzem inversions en determinats centres, segons les necessitats més urgents, sempre intentant compensar situacions de desequilibri en infraestructures entre els diversos centres. Concretament al pressupost d'enguany, al CEIP Bonavista, a més de part dels sanitaris que ja hem canviat a càrrec del pressupost d'enguany, renovarem els vestuaris de les xiques per tal de completar l'actuació en aquest tema.

Finalment, com a Ajuntament tots els anys sol·licitem a la Direcció Territorial les millores que considerem necessàries en cada centre. No obstant això, des de l'Ajuntament, dins de les nostres disponibilitats pressupostàries, continuarem duent a terme totes aquelles intervencions que estiguen al nostre abast.”

Com a resposta a la nostra demanda d'informació, la Direcció General de Règim Econòmic ens va comunicar que s'estaven elaborant els informes tècnics corresponents sobre els punts següents:

- “- Estudi de l'estat actual de les instal·lacions del centre.
- Insuficiències i deficiències de les instal·lacions.
- Solucions plantejades.

Tot això és necessari per a plantejar el tràmit de contractació administrativa dels honoraris de redacció del projecte d'obres necessari per a l'eliminació de les deficiències constructives que es plantegen.”

La presidenta del Consell Escolar del CEIP Bonavista, a qui vam donar trasllat de les comunicacions que consten en l'expedient de la Direcció General de Règim Econòmic de l'Ajuntament d'Ontinyent, va ratificar íntegrament el seu escrit inicial de queixa i va demanar al Síndic de Greuges que continuarem la nostra investigació, tot i que havien mantingut diverses entrevistes amb l'Administració educativa, concretament amb el director territorial a València de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport que els va informar de la realització dels estudis tècnics pertinents per a adoptar les decisions necessàries per a solucionar les qüestions plantejades en la queixa que ens ocupa.

Posteriorment, i davant l'imminent inici del nou curs acadèmic, vam demanar a la Direcció General de Règim Econòmic que informara el Síndic de Greuges de les actuacions dutes a terme per a eliminar les deficiències constructives i la resta de circumstàncies plantejades en la present queixa i, si s'escau, les previsions existents respecte d'això.

La Direcció de Règim Econòmic ens va comunicar que:

“Una vegada rebut l'informe emés per la Unitat Tècnica de la Direcció Territorial de València, esta Direcció general considera prioritari confeccionar el programa de necessitats previ a l'encàrrec de la redacció del projecte de dues aules d'educació infantil i altres dependències comunes en l'àmbit d'esta educació amb l'objecte d'agrupar a tot l'alumnat d'educació infantil i, d'altra banda, deixar lliures espais que actualment ocupen en l'edifici d'educació primària, que es remodelarien dins una segona fase, una vegada construïdes les unitats d'educació infantil.”

La interessada, a qui vam posar de manifest els dictàmens de l'Administració educativa que consten en l'expedient, va ratificar en tots els seus termes el seu escrit inicial de queixa, per la qual cosa, una vegada conclosa la tramitació ordinària de la queixa vam passar a resoldre l'expedient. Per això, li demane que considere els arguments que, com a fonament del suggeriment amb què concloem, li expose seguidament:

La progressiva incorporació dels menors al sistema educatiu constitueix un èxit de les societats occidentals, que va culminar, a la fi del segle passat, amb l'extensió, quasi total, del dret a l'educació a tots els nens i les nenes immersos en el tram definit com d'escolarització obligatòria. L'accés a la informació, la cultura i la formació, juntament amb la possibilitat d'adquirir valors compartits de contingut ètic i cívic, estan en la base de les finalitats educatives de les societats modernes. Precisament per això, l'obligatorietat i la gratuïtat de l'educació bàsica constitueixen un dels puntals dels actuals estats del benestar a Europa i s'han incorporat al patrimoni cultural comú i es consideren un dels elements més transformador de les nostres societats.

Esta extensió del dret a l'educació a tots els menors compresos en un tram d'edat ben definit ha determinat que els problemes del sistema educatiu no es concentren tant en la tasca d'universalitzar l'educació bàsica, sinó més aviat en la labor de millorar la qualitat de l'educació oferida a l'alumnat, a fi d'aconseguir amb això assolir les màximes quotes possibles de poder qualificador del sistema educatiu.

Entre el gran nombre de factors que han de coadjuvar a la consecució d'una educació de qualitat, resulta innegable el paper evident de protagonisme que han de jugar les instal·lacions escolars quant a àmbit material en què ha de produir-se el desenvolupament de la funció docent, en posar a disposició de la comunitat educativa els recursos materials necessaris perquè es desenvolupe correctament. Tal com esta institució ha declarat en reiterades i contínues recomanacions, contingudes en els diversos informes anuals presentats a les Corts Valencianes, una educació de qualitat exigeix –en primer lloc– que els centres docents disposen dels equipaments necessaris d'acord amb les seues característiques i circumstàncies específiques. Des d'este punt de vista, correspon a les diverses administracions implicades en l'organització i la programació de l'activitat escolar garantir a tothom l'accés, en condicions d'igualtat real i efectiva, a un ensenyament de qualitat, i disposar dels recursos necessaris que permeten als centres escolars satisfer les necessitats educatives del seu alumnat, fixades per les disposicions legals actualment vigents. No es pot obviar, en este sentit, que la posada en marxa d'accions educatives que afavorisquen la formació integral de l'alumnat i l'èxit d'estes passa, sovint, per dotar adequadament els centres dels mitjans materials que resulten oportuns (biblioteca, aules de suport, aules d'informàtica, gimnàs, etc.).

Una educació de qualitat imposa a l'Administració educativa l'obligació que els centres docents estiguen dotats del personal i dels recursos educatius i materials necessaris per a garantir un ensenyament de qualitat, tal com assenyala el Reial Decret 1537/2003, de 5 de desembre, no ha sigut adaptat a les previsions previstes en la LOGSE, i derivat d'això, el compliment per part de les administracions públiques implicades de l'obligació que els incumbix d'adequar els edificis escolars a les previsions legals que coadjuven a la satisfacció del dret de tothom a una educació de qualitat.

No se li escapa a esta institució que la posada en marxa de la reforma educativa, que s'està duent a terme, aprofitant les infraestructures existents per a adaptar els espais escolars, comporta l'adaptació dels espais escolars al sistema educatiu implantat per la LOGSE i comprén que hi haja etapes de provisionalitat, però estes etapes no poden allargar-se indefinidament, ja que això perjudica la qualitat de l'ensenyament dels alumnes, com ara els del CEIP Bonavista d'Ontinyent, que han de suportar-les, i els col·loca en una situació de desigualtat respecte d'altres alumnes, i és per això que si els tràmits no són àgils es corre el risc que passen tota l'etapa educativa obligatòria en situació de provisionalitat.

La implantació de la LOGSE, amb garanties de qualitat, exigeix que els centres docents disposen dels equipaments necessaris d'acord amb les seues característiques i circumstàncies específiques, i l'Administració valenciana, en la mesura que, en els termes de l'art. 35 de l'Estatut d'autonomia té atribuïda la competència per a la regulació i l'administració de l'ensenyament en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, materialitzada en les diverses transferències, està obligada a garantir a tothom l'accés, en condicions d'igualtat efectiva i real, a un ensenyament de qualitat, i disposar els recursos necessaris que permeten adaptar la xarxa de centres a les necessitats fixades per la llei, i vetlar perquè no es prolonguen en el temps les etapes de provisionalitat i garantir, en tot cas, i de conformitat amb l'art. 58 de la LOGSE, que els centres docents i, entre estos, el CEIP Bonavista, estiguen dotats dels recursos educatius, humans i materials necessaris per a garantir una educació de qualitat.

Ara bé, la conversió del que hauria de ser una situació excepcional i transitòria en un estat de coses que es prolonga durant més de quatre anys i que, segons les informacions que consten en l'expedient, té aparença de prolongar-se encara més en el temps, és una circumstància que no pot rebre, per part d'esta institució, la consideració d'una actuació pública regular.

L'educació que s'oferix als alumnes matriculats en el CEIP Bonavista, en este sentit, és una educació que, d'acord amb la mateixa normativa vigent a este efecte, no és susceptible d'assolir el nivell de qualitat previst, ja que no s'han posat a disposició del correcte desenvolupament de la funció docent aquelles infraestructures que **la mateixa legislació considera mínimes** per assegurar una educació de qualitat; un dret a una educació de qualitat del qual són titulars, cal no oblidar-ho, tots els menors de la nostra Comunitat.

No es tracta en este expedient de queixa, per tant, de censurar l'incompliment de l'Administració de les condicions ideals o màximes idònies per a l'adequat desenvolupament de l'activitat educativa, sinó per contra, la infracció dels deures que li resulten simplement bàsics.

Atenent a tot el que hem exposat i de conformitat amb el que preveu l'art. 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, formulem a la Conselleria de Cultura, Educació i Esport i a l'Ajuntament d'Ontinyent la recomanació que, en l'àmbit de les seues respectives competències, adopten totes les mesures organitzatives i pressupostàries que calguen per a adaptar les instal·lacions del CEIP Bonavista als requisits exigits per la LOGSE, i que, mentrestant, adopten totes les mesures que calguen per a renovar el sistema de

calefacció i la seua xarxa elèctrica, i que proporcionen les infraestructures necessàries que permeten oferir als alumnes una educació de qualitat.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraïm que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste l'acceptació dels suggeriments que es fa o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement, li faig saber igualment que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat la present resolució, esta serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

Carlos Morenilla Jiménez
Adjunt segon del Síndic de Greuges